

Vit kunnu saktans breyðføða 50.000 fólki í Føroyum

– Faa vit tað sjálvstýrið, sum ætlanin er í samgonguskjalinum, er tað ein dreymur, sum gongur út

ÁKI BERTHOLDSEN

– Eru vit ikki búgvin til sjálvstýri nú, skilji eg onki.

Vit hava spurt gamla vinnulivsmannin, Oddfríð Gregersen í Gøtu, hvat hann heldur um ætlanirnar hjá nýggju samgonguni um føroyskt sjálvstýri og um hann heldur, at vit hava nakran møguleika sum sjálvstøðug tjóð.

Tað heldur hann so heilt avgjört.

– Faa vit fram tað í verki, sum stendur í nýggja samgonguskjalinum, er tað ein gamal dreymur, sum gongur út, sigur hann.

Men hann ávarar eisini um, at tað hvíur ein ómetalig ábyrgd á teimum, sum skulu stjórna landinum tey komandi árin og sum skulu fremja sjálvstýrið í verki.

Fylgist at

Men verður farið fram við skili ivast gamla vinnulivsmannin í Gøtu ikki í, at vit eisini koma at klára okkum.

– Tað er púra víst, at meiri ábyrgd vit fáa, skilabættir fara vit at húsa.

– Ábyrgd og skynsemi fylgjast at. Og tað er eisini galdandi hinvegin: Tann, sum ikki hevur endaligu ábyrgdina av einum, brúkar heldur ikki tað seinastu, mentalu orkuna, uppá at fáa tað at rigga og vinnur tí heldur ikki tey seinastu oyruni burtúr, sum ger, at tað ber til.

– Av tí sama er tað eisini av størsta týdningi, at vit sleppa burtúr studningsmylluni.

Hinvegin timir Oddfríð Gregersen ikki at úttala seg um tann vinnuliga og búskaparlaga partin partin í samgonguskjalinum.

– Hatta er, sum tað altíð hevur verið. Ongin er bara vinstrahallur ella bara høgravendur. Tað eru bara nøkr mörk, sum eru sett upp at føra valstrið eftir. Tað, sum hevur alt at siga, er, at samstarvslíji er til staðar.

– Og tað verður tann stóri srupringurin, um okkara politikarar megna at fáa greiðari viðurskifti ímillum okkum og Danmark.

Faa heilt aðrar møguleikar

Oddfríð Gregersen sigur, at fáa vit tað sjálvstýri, sum ætlanin er, fáa vit heilt aðrar møguleikar at fyrri at arbeiða í hesum landi, sum vit ikki hava havt áður.

– Táð vit biðja hann nevna ein gerandistrupuleika, sum tað økta sjálvstýrið kundi fingið okkum burtúr, nevnr hann sam-

– Faa vit sjálvstýri, fáa vit heilt aðrar møguleikar. At skipanin, vit nú hava, er ein forðing, merkja vit hvønn einasta dag, sigur Oddfríð Gregersen

starvið við ES.

– Tað er ein trupulleiki, sum forðar okkum hvønn dag.

– Vit hava gjørt av at standa uttanfyri ES.

– Vit vóru limir í EFTA, men vit máttu fara burtúr, samstundis sum Danmark fór burtúr og bleiv limur í ES, tí EFTA er bara fyrri sjálvstøðug lond.

– Ímeðan hava hini Norðurlöndini sum ikki eru í ES, Noreg og Ísland, fingið eina EØS avtalu við ES, sum gevur teimum ymisk rættindi.

– Men tað fáa vit ikki, tí vit eru í danska ríkinum. Ístaðin verða vit bólkaði saman við menningarlandum.

– Vóru vit sjálvstøðugt land, høvdu vit havt somu støðu sum Noreg og Ísland.

– Avleiðingin av hesum er, er, at vit hava nóg verri treytri í okkara besta marknaði enn okkara størstu kappingarneytar hava.

– Sleppa vit burtúr hesi dupultstøðu, vit hava, verður hesin trupulleikin loystur.

Hjálpa okkum ikki

Oddfríð Gregersen sigur, at hann dugir ikki at siggja, at danir hjálpa okkum nakad sum helst mótgæis ES, hóast vit eru í ríkisfelagsskapi.

– Viðhvørt havi eg ennát illgruna um tað øvuga, men tað er so bara ein illgruni.

– Kanska er tað bara tað, at teir makt ikki at hjálpa okkum til betri sømdir í ES. Teir gera tað í øllum førum ikki.

Oddfríð Gregersen sigur, at hann er ikki bangin fyrri at vit ikki skulu klára at breyðføða 40-50.000 fólki í Føroyum, tí tað klára vit sum onki, sjálvt um vit ikki fáa ein tann einasta oljudropa upp av havbotninum.

– Vit hava eitt stórt hav-øki. Okkara uppgáva verður at leggja so til rættis, at vit fáa sum mest burtúr - og ikki minst, at vit ikki bróta tað gamla livsmynstrið í Føroyum, men býra áðoðarnar javnt yvir alt landið, ístaðin fyrri at miðsava alt.

Oddfríð Gregersen sigur, at sjálvandi skulu vit framvegis samstarva við onnur lond, tí tað gera øll.

Og hann vísir eisini á, at hóast vit fáa sjálvstýrið, kunnu vit ikki vænta, at lívið bara verður ein dansur á rósom.

– Sjálvandi koma tað bak-køst av og á. Allar tjóðir eru fyrri bakke-stum av og á. Tað er onki løgi í tí, og tað er onki at ræðast.

– Tað týðningarmikla er at leggja figgiarpolitikkinn so til rættis, at vit eru so væl brynjað sum gjørligt at standa ímóti teimum bak-køstum, sum koma.

Og Oddfríð Gregersen sigur, at tað, sum hevur líka stóran týðning, er, at vit fáa eina figgiarlaga uppgævið Danmark sum gevur okkum grundarlag at arbeiða víðari.

– Higarlit hava vit bara „parerað orðar“ úr Danmark. Eg haldi, at vit hava góð kort á hondini, nú vit fara at samráðst við danir á meiri jøvnum føti, sigur Oddfríð Gregersen

Jóannes Eidesgaard, formaður javnaðarflokksins við samgongu

Takið andstøðu við í arbeiðið

JAN MÜLLER

Nú avgjört er at seta 8 landsstýrisfólk heldur formaðurin fyrri størsta andstøðuflokkinn á tingi, at ein má biðja til, at hesi fólk fáa nokk at gera. – Mær tykir, at okkurt av av hesum máls-økjunum verður sera tunnligt, serliga tey fyrstu árin, eitt nú oljan. Jóannes Eidesgaard visir á, at úthjóðingin kemur til heystar, og øllum tí arbeiðinum stendur Oljufyriritingin longu fyrri. Tað, sum skal gerast av øðrum lóggávuarbeiði, er avgjalds- og skattalógin, og vanligt er at figgjamálaráðharrin fyriskipar tí.

– Mær fyrkemur tað tí, sum at teir hava upplundið nøkur málsøki fyrri at fáa eina kabalu at ganga upp.

Jóannes Eidesgaard heldur eisini, at ómetaliga stór vælveld er víst sjálvstýris-flokkinum. Hann hevur 2000 atkvøður og hevur fingið 2 landsstýrismenn. Tjódveldisflokkurin hevur 6500 atkvøður og hann fær triggjar. So javnváginn er ikki góð.

Annars sigur formaður javnaðarflokksins, at flokkurin ætlar at vera ein ábyrgdarfullur flokkur í andstøðu, hóast hann heldur tað vera bæði stórt spell og eisini skeivt, at javnaðarflokkurin ikki slapp upp í part.

– Eg havi tað ynski, at samgongan tekur av tí til-boði, sum andstøðin gevur. Vit hava tianverri alt ov oftani sæð, at tá andstøðan rættir eina hond út, so vil samgongan ikki taka ímóti henni.

Jóannes Eidesgaard hugsar her serliga um, at samgongan í lógarsmiðinum innkallar allar flokkarnar so tígliga, at teir kunnu fáa eina ávirkan á tað uppskot, sum verður lagt fram og harvið eisini kenna eina ábyrgd at fáa tað samtykt.

– Hetta kenna vit eisini frá øðrum londum, har breiðar politiskar semjur verða gjørdar. Tað hevði avgjört tænt føroyskum politikki.

Jóannes Eidesgaard ger annars greitt, at fólksins vilji er ikki loysing. Tað eru bara tey 23%, sum hava atkvøtt fyrri tjódveldisflokkinum, sum hava atkvøtt fyrri loysing. Hini 77%, sum hava atkvøtt uppá javnaðarflokkinn, sambandsflokkinn og fólkaflokkinn, ynskja meira og minni sjálvstýri innan fyrri ríkisfelagsskapin.

– Tí verður tað eisini ein uppgáva fyrri andstøðuna at meðvirka til, at fólksins vilji sæst aftur í tí politiska arbeiðinum. Og fólksins vilji er at vera verandi í ríkisfelagsskapinum.

Jóannes Eidesgaard sigur annars, at kjarnan í sjálvstýrispolitikkinum hjá nýggju samgonguni er at kunna koma út og proklamera Føroyar sum ein suveranan stat. Og tað tekur javnaðarflokkurin ikki undir við.

– Tað er einki endamálið í sær sjálvum. Tað eru enn ongir fyrirreikingar gjørdar til at økja um okkara sjálvstýri innan verandi karmar sum er. Eg haldi, at tað er ómetaliga týðningarmikið, at andstøðan roynir at gera samgonguna varuga við, hvat fólksins ynski er í hesum máli. Og hann er ikki loysing men økt sjálvstýri.

Formaður javnaðarflokksins sigur víðari, at leiðin er at úthyggja sjálvstýrið yvir eitt longri tíðarskeið - undir tryggum búskaparlíggum karmum.

– Tað er annars ógilega umráðandi, at fólk ikki verður villett við eina fólkaatkvøðu. Tey mugu vita, hvat veruliga fylgjan verður av tí tey atkvøða fyrri.

Jóannes Eidesgaard ivast annars stórliga í, um fólka-flokkurin í veruleikanum er hugaður at fara so langt á sjálvstýrisleið, sum tjódveldisflokkurin leggur upp til.

– At Óli Breckmann hevur roynt at forkomið hesi samgongu við tjódveldisflokkinn visir netupp, at stóru partur av fólkaflokkurin er raknaður við við kaldan dreym og hevur sæð, at flokkurin er vaðaður ov langt út.

Jóannes Eidesgaard heldur, at tað er ikki óhugsandi, at tað, sum Hogni Hoydal fer at koma fram til, tá avtornar, als ikki fer at fáa undirtøku frá teimum mongu meira sambands-hugaðu kreftunum í fólka-flokkinum.

– Tí haldi eg tað er so umráðandi, at samgongan leggur upp til eitt breiðari politiskt arbeiði. Tað kundi m.a. verið gjørt við at sett varð eina kommission, ein stjórnmalanevnd umboðandi allar flokkar, til at víðgera henda spurningin og har spurt verður, hvat vit skulu fara eftir á hesum økinum. Hetta hevði verið nummar eitt.

Sjálvr er Jóannes Eidesgaard eitt sindur betonkiligur við, at ein loysing-arhugaður tjódveldisflokkur nú skal sita út í Tinganesi og á tingi út kósina.

– Tað er ikki soleiðis politiska prosesin eigur at fram, og tað er væl tí, at ein hevur eitt floksbýti og at ein hysir øllum politiskum sjónarmiðum, sum í veruleikanum svarar til tað, sum

fólkið stendur fyrri. Ein-flokkaskipanir byggja ikki land.

Jóannes Eidesgaard sigur annars um samráðingarnar við danir, at í tann mun hann kann hjálpa til við eitt nú sínum fólkatingsseksi, so fer hann at stuðla landsstýrinum. – Um danska stjórnin fer at handfara føroyingar rættvist og geva teimum tað vit eiga í sambandi við bankan, so vil eg fegin tosa um, hvussu eg eftir tað kann bera meg at á fólkatíngi.

Jóannes Eidesgaard roknar annars við, at tað verða truplar samráðingar um bæði bankamál og skuld-armálið. Eg kenni mann-ingina, sum situr hinumegin borðið og hon er ikki løtt at fáast við.

Borgarlígur politikkur

Jóannes Eidesgaard sigur víðari, at javnaðarflokkurin fer, har tað víðvirki til ríkisráttarlaga, at meðvirka konstruktivt fyrri at fáa tað frægasta burtúr úr. – Men samfittis kann ein siga, at á øllum hinum økinum í samgonguskjalinum er talan um sera borgarlígan politikk, og har mugu vit vera á varðhaldi og rópa hart, hvørjaferð teir borgarlígu koma við sínum.

Hann heldur annars, at tjódveldisflokkurin so dyggiliga hevur tapt telv-ingina um skipan av lands-stýri. Hóast nógv hevur verið satsað uppá Hogni Hoydal í hesum, so er greitt, at tað er Anfinn Kallsberg, sum er tann tungi drong-urin, tí hann hevur vunnin alt. Hann hevur vunnin alla manningina. Hann situr á livsnervi í Tinganesi - á fiskivinnuni, á vinnumálum og á lógmannsessinum.

– Er tú tryggari við, at lógmaður eitir Anfinn Kallsberg og ikki eitt nú Óli Breckmann ella annars viðgongdur fólka-floks-maður?

– Eg havi eitt ávíst álít á, at Anfinn Kallsberg vil virka landi og fólk til frama, men hann hevur nakrar heyrar rundan um seg, sum hann kanska ikki hevur so nógv tamarhald á og sum vilja nakad annað.

Jóannes Eidesgaard sigur seg annars ikki kenna seg tryggan við at hjartamáli javnaðarflokksins, almanna- og heilsumáluni, skulu fara til sjálvstýrisflokkinn, sum hann heldur er vorðin sera borgarlígur. – Tað vil tí vera sera neyðugt hjá okkum at vera á varðhaldi.